

DE TEGEMOETKOMING
VOOR HULP
AAN BEJAARDEN:
CIJFERS,
TRENDS
EN UITDAGINGEN

Iriscare

Tegemoetkoming voor hulp
aan bejaarden (THAB)

De tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) is een maandelijkse financiële ondersteuning voor 65-plussers met verminderde zelfredzaamheid en beperkte middelen. In december 2024 ontvingen 8.939 Brusselse ouderen deze voor hun welzijn essentiële tegemoetkoming. De verwachte toename van kwetsbare en zorgbehoevende senioren¹, gecombineerd met sociaaleconomische uitdagingen, vormt een aanzienlijke opgave voor het huidige systeem. Deze studie analyseert de actuele situatie en belicht toekomstige ontwikkelingen.

BEVOEGDHEID

Met de zesde staatshervorming werd de bevoegdheid voor de THAB overgeheveld naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in Brussel. Iriscare², de bicommunautaire instelling van openbaar nut voor welzijn en sociale bescherming, is sinds januari 2021 verantwoordelijk voor de uitbetaling van de tegemoetkoming en sinds 2022 voor de medische inschaling.

DOEL VAN DEZE STUDIE

Deze studie brengt de volgende elementen in kaart:

- de huidige en toekomstige **rechthebbers**
- de **medische inschaling** en evolutie
- de **uitgaven** in verhouding tot de **financiering**

Om een genuanceerd beeld te schetsen van de doelgroep en de uitdagingen, lichten we de cijfers verder toe met informatie uit andere studies. Tenzij anders vermeld via de bronvermelding, zijn alle cijfers in deze studie beschikbaar binnen de dienst THAB van Iriscare.

**8.939 Brusselse ouderen
ontvingen een THAB
in 2024.**

PROFIEL VAN DE RECHTHEBBENDEN

Wie ontvangt de THAB in Brussel? (cijfers 2024)

- **82%** van de rechthebbenden is **alleenstaand** (tegenover 83% in 2021)
- **68%** is **vrouw** (tegenover 69% in 2021)
- Gemiddelde leeftijd: **80 jaar**
- Gemiddelde maandelijkse tegemoetkoming: **€338,73 (lopende prijzen)**
- **1 op 4** verblijft in een rusthuis

Toegankelijke dienstverlening

Het onthaal van de dienst THAB is elke werkdag open van 8.30 uur tot 16.30 uur en ook bereikbaar via een gratis nummer.

- In 2024 deden **elke maand gemiddeld 80 ouderen een beroep op het onthaal**, meestal om attesten af te leveren of hulp te krijgen bij het invullen van een aanvraag.
- De dienst THAB beantwoordde ook **8.394 telefoonoproepen** van burgers.

¹ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel, ouderen in het Brussels Gewest, Overzicht van hun welzijns- en gezondheidstoestand en het opvang- en huisvestingsaanbod, p.11, [dossier_2023_ouderen_brussel_0.pdf](#)

² Lees meer over Iriscare op www.iriscare.brussels.nl/iriscare-nl/wie-zijn-wij/wie-is-iriscare

EVOLUTIE VAN DE AANVRAGEN

Sterke stijging in de aanvragen

Het aantal aanvragen voor de THAB is in 2024 aanzienlijk gestegen. Iriscare ontving **gemiddeld 380 aanvragen per maand, wat 18% meer is dan in 2023**. Die stijging is mede te danken aan de succesvolle samenwerking met partnerorganisaties zoals ziekenfondsen, OCMW's en rusthuizen.

Wijze van indiening

Aanvragen kunnen op verschillende manieren worden ingediend: digitaal, via de post en aan het onthaal van de dienst THAB. In 2024 ontvingen we:

- **75% van de aanvragen digitaal;**
- **en 25% op papier.**

Ondanks de digitalisering blijft er dus een duidelijke behoefte aan papieren aanvragen.

TOEKENNINGSPROCES

Inkomensonderzoek en medische inschaling

De toekenning van de THAB start met een inkomensonderzoek, gecombineerd met een medische inschaling.

- Bij het **inkomensonderzoek** worden **zoveel mogelijk elektronische gegevensbronnen** gebruikt.
- De **medische inschaling** is gebaseerd op **rapporten van behandelend artsen en specialisten**. Vaak berust de uiteindelijke analyse op documenten, zonder dat er een consultatie plaatsvindt.

De **totale verwerkingstijd voor een dossier** bedroeg in 2024 **gemiddeld drie tot vier maanden**. Als deze termijn werd overschreden, was dat vaak door ontbrekende elementen, zoals medische documenten of informatie voor het inkomensonderzoek.

Toekenningspercentages en weigeringen

Eerste aanvragen

56,19% van de eerste aanvragen leidde in 2024 tot een **toekenning van de THAB**.

Redenen voor weigering van de overige 43,81% dossiers:

- te hoog inkomen: **59,33%**
- ontbrekende medische informatie: **16,53%**
- geen antwoorden tijdens inkomensonderzoek³: **6,39%**
- te lage score op de medische schaal (< 7 punten): **6,26%**
- recht op een inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming (IVT/IT)⁴: **5,04%**
- niet voldaan aan de leeftijds- of verblijfsvoorwaarden: **4,13%**

³ Dit betreft vooral informatie die niet uit elektronische gegevensbronnen kan worden gehaald, zoals bepaalde buitenlandse pensioenen of andere tegemoetkomingen.

⁴ Er is een cumulverbod voor de IVT/IT en de THAB. Ontvangt de oudere persoon al een IVT/IT die voordeliger is dan de THAB, dan blijft hij die verder ontvangen. Meer informatie: <https://handicap.belgium.be/nl/tegemoetkomingen>

Herzieningsaanvragen

De herzieningsaanvragen zijn **tussen 2023 en 2024 toegenomen met 47% van 761 in 2023 naar 1.118 in 2024.**

- **Voor 76% blijft het recht behouden** na een nieuw inkomensonderzoek en medische inschaling, soms met een lagere uitkering door een gestegen inkomen (zelfs als de medische schaal is gestegen).
- **Voor 24% verdwijnt het recht**, meestal door een te hoog inkomen in combinatie met de medische herinschaling (72,39% van de weigeringen). De overige 28% betreft dossiers waarbij burgers niet reageren op de medische vragenlijsten of aanvullende vragen over het inkomen.

Belangrijke impact van pensioenen op beslissingen rond de THAB

De uiteindelijke berekening van de THAB is een samenspel tussen het inkomen en de medische inschaling⁵. Bij herzieningen moet de dienst THAB echter steeds vaker het recht schrappen of verminderen, zelfs als de medische inschaling gelijk blijft. Dit komt onder andere doordat de vrijstellingsgrenzen voor de THAB alleen volgens de gezondheidsindex evolueren, terwijl de rustpensioenen boven op de index worden verhoogd. **De pensioenen stijgen dus sneller dan de vrijstellingsgrenzen voor de THAB.**

De pensioenwetgeving is complex, waardoor het moeilijk is om in deze studie de vrijstellingsgrenzen uitvoerig te vergelijken met de pensioenen. Als we echter enkele algemene categorieën bekijken, zien we dat het minimumpensioen voor een alleenstaande vandaag al 10% hoger ligt dan de vrijstellingsgrens voor de THAB. Voor samenwonenden is dit verschil 1,16%. Onze onderzoeken tonen aan dat de **meeste weigeringen voor samenwonenden gebaseerd zijn op hun inkomen.**

Tabel 1: Vergelijking minimumpensioenen en vrijstellingsgrenzen in de THAB

	1 januari 2024 ⁶ netto**	Maandelijks plafond THAB ⁷	Verhouding 90% netto pensioen / vrijstellingsgrens THAB
Gewaarborgd minimumpensioen volledige loopbaan alleenstaande	€ 1.514,70	€ 1.387	109,21%
Minimaal gezinspensioen	€ 1.754,10	€ 1.734	101,16%

**90% van netto pensioen

Door de **groeïende kloof tussen het minimumpensioen en de vrijstellingsgrenzen voor de THAB**, wordt de toename in de pensioenen eigenlijk deels afgeroomd door de THAB. Dat verklaart waarom bijvoorbeeld in Wallonië de vrijstellingsgrenzen voor de THAB gevoelig werden opgetrokken. Die bedraagt voor samenwonenden in Wallonië⁸ € 25.488,83 ten opzichte van € 21.227,69 in Brussel. Voor alleenstaanden is het verschil kleiner: € 17.165,95 in Wallonië tegenover € 16.987,78 in Brussel.

⁵ Uitgebreide informatie hierover is terug te vinden op de website <https://www.myiriscare.brussels.nl/veelgestelde-vragen/#wat-zijn-de-voorwaarden-om-de-thab-te-krijgen>

⁶ Meer informatie: www.sfpd.fgov.be/nl/pensioenbedrag/berekening/gewaarborgd-minimum-pensioen

⁷ Meer informatie: www.myiriscare.brussels.nl/veelgestelde-vragen

⁸ Meer informatie: www.avig.be/fr/faq-apa#4

AANTAL DOSSIERS: EEN OVERZICHT

Stabiel aantal ouderen in Brussel vs. stijging rechthebbenden THAB

Het **aantal ouderen in Brussel** bleef de laatste jaren **relatief stabiel**. In 2020 woonden er 159.593 personen van 65 jaar en ouder in Brussel. Dit aantal steeg met 2,23% naar 163.123 in 2024. De groep 80-plussers daalde echter met 6%: van 49.184 in 2020 naar 46.297 in 2024⁹.

Het **aantal ouderen dat recht heeft op een THAB** is in diezelfde periode **veel sterker toegenomen**: van 7.356 in 2021 naar 8.939 in 2024 (**stijging met 22%**).

Op basis van de cijfers van december heeft **5,48% van de Brusselse 65-plussers recht op de THAB**, tegenover 4,27% in 2020 (stijging met meer dan 1 procentpunt).

Het aantal ouderen met recht op een THAB steeg tussen 2021 en 2024 met 22%.

Dossiers van ouderen in een rust- en verzorgingstehuis

Daling van het percentage rechthebbenden in een rust- en verzorgingstehuis

Het absolute aantal rechthebbenden op de THAB dat in een rust- en verzorgingstehuis verblijft, is licht gestegen van **2.071 naar 2.310** tussen 2022 en 2024. Het **percentage van deze groep binnen het totale aantal rechthebbenden is gedaald** van **28,78%** in 2022 naar **26,89%** in 2024. Dit betekent dat de globale toename van rechthebbenden eerder ouderen betreft die nog thuis wonen.

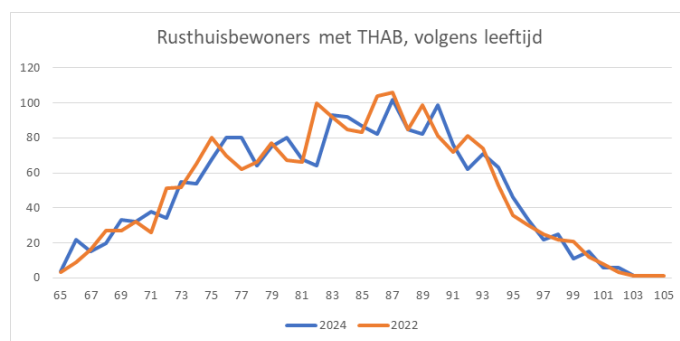
Leeftijdstrends bij rechthebbenden in een rust- en verzorgingstehuis

De **gemiddelde leeftijd** van een rusthuisbewoner met recht op de THAB daalde licht van 84,62 jaar naar **83,36 jaar**. Tussen 2022 en 2024:

- nam de groep 65- tot en met 75-jarigen met **9,54%** toe;
- terwijl de oudste groep rechthebbenden (90-plussers) met bijna **11,82%** afnam.

De gedetailleerde leeftijdsstructuur van de rusthuisbewoners is weergegeven in de onderstaande grafiek 1.

Grafiek 1: evolutie rusthuisbewoners met recht op THAB volgens leeftijd

Bron: gegevens dienst THAB

Dossiers van ouderen die nog thuis wonen

Stijging van het percentage thuiswonende rechthebbenden

Zoals hierboven toegelicht betreft de **globale toename van rechthebbenden vooral ouderen die nog thuis wonen**. Tussen 2022 en 2024 steeg het aantal thuiswonende ouderen met recht op de THAB met 1.157 personen. In 2024 **woonde 73,11% van de rechthebbenden nog thuis**, terwijl dat in 2022 71,22% was.

⁹ Bron: <https://statbel.fgov.be/nl>

Leeftijdstrends bij thuiswonende rechthebbenden

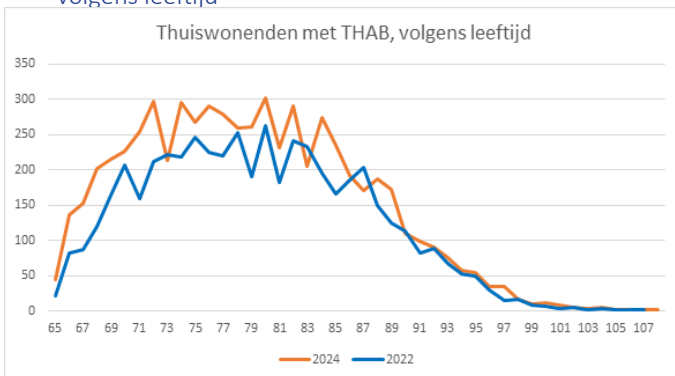
De **gemiddelde leeftijd** van thuiswonende ouderen met recht op de THAB daalde licht van 79,53 jaar naar **79 jaar**. Gemiddeld is een thuiswonende Brusselse rechthebbende op de THAB dus vier jaar jonger dan een rechthebbende rusthuisbewoner.

Tussen 2022 en 2024:

- nam de groep 65- tot en met 75-jarigen toe met **32,43%**,
- nam de groep 90-plussers toe met **16,97%** (vooral de 90- tot 94-jarigen).

Hoewel de globale leeftijd min of meer stabiel is gebleven, blijkt uit grafiek 2 voor de laatste twee jaren duidelijk een dalende leeftijdstrend bij de rechthebbenden. De groep thuiswonenden is trouwens ook sterker gestegen dan de rusthuisbewoners.

Grafiek 2: evolutie thuiswonenden met recht op THAB volgens leeftijd

Bron: gegevens dienst THAB

De globale toename van rechthebbenden op de THAB betreft eerder ouderen die nog thuis wonen.

EVALUATIE VAN DE TAKE-UP IN BRUSSEL

Algemene take-upratio in Brussel

De **algemene take-upratio in Brussel** is in de beschouwde periode toegenomen van 4,27% naar **5,48%**¹⁰. Deze toename is volledig toe te schrijven aan de sterke stijging van het aantal rechthebbenden.

Take-upratio in Vlaanderen en Wallonië

Toch blijft de **take-upratio in Brussel lager dan in Vlaanderen**. Volgens cijfers van de Vlaamse overheid bedroeg de take-upratio in Vlaanderen 5,98%¹¹, terwijl de groep rechthebbenden daar gedaald is van 90.364 naar 85.485 tussen 2021 en 2023¹².

In Wallonië hadden volgens de Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming 36.621 personen recht op de THAB in het vierde kwartaal van 2020¹³. Momenteel zouden ongeveer 37.000 ouderen van 65 jaar of meer recht hebben op de THAB in Wallonië¹⁴ op een totaal van 733.117¹⁵ ouderen van 65 jaar of meer, wat een take-upratio van 5,05% geeft. Dit zou betekenen dat de huidige **take-up ratio in Brussel op gelijke hoogte of zelfs hoger is dan in Wallonië**¹⁶.

¹⁰ Dit berekenen we door het aantal rechthebbenden op THAB te delen door het aantal ouderen van 65 jaar of meer in Brussel.

¹¹ Deze ratio werd berekend door de 85.485 ouderen die in 2023 een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood kregen te delen door het totale aantal ouderen van 65 jaar of ouder in Vlaanderen volgens Statbel (1.430.423 in 2023). Zie: [Zorgbudget ouderen jaarverslag 2023.xlsx](#)

¹² Zie: [Zorgbudget ouderen jaarverslag 2023.xlsx](#)

¹³ Link naar de statistieken van het Datawarehouse: https://dwh.ksz-bcss.fgov.be/nl/dwh_page/content/websites/datawarehouse/data/online-statistieken.html

¹⁴ Precieze cijfers ontbreken, bron: <https://mutualia.be/APA/APA-Wallonie.aspx?lang=nl-be>, <https://www.nursinghome.be/nl/apa-wallonie/>

¹⁵ Bron: <https://bestat.statbel.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?view=161080d2-d411-4e40-9a0f-a27db5e2b6e1>

¹⁶ Dit is een inschatting op basis van cijfers die we via bovenvermelde websites terugvonden. We hebben echter nog geen officiële bron met definitieve cijfers voor Wallonië kunnen vinden.

Vooruitzichten

Ondanks de sterke inhaalbeweging blijft de take-upratio in Brussel aanzienlijk lager dan in Vlaanderen. Dat is opvallend, want op basis van socio-economische factoren (arme bevolking) zou men verwachten dat de take-upratio in Brussel hoger zou liggen. Een mogelijke verklaring kan zijn dat de huidige generatie ouderen in Brussel zich nog gunstig onderscheidt van de andere regio's. Zo is 49% van de ouderen van 65 jaar of meer in België laaggeschoold, tegenover 43% in Brussel. Onderzoek van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel doet echter vermoeden dat de **aankomende generatie Brusselse ouderen kansarmer zal zijn dan de rest van België**¹⁷.

De algemene take-upratio in Brussel bedraagt 5,48 %.

De take-upratio per leeftijdscategorie

Opmerkelijke verschillen

De algemene take-upratio in Vlaanderen ligt zoals hiervoor beschreven hoger dan in Brussel. Bekijken we de take-upratio per leeftijdscategorie dan zien we opmerkelijke verschillen (zie tabel 2):

- Bij **85-plussers** bedraagt de **take-upratio in Brussel soms maar de helft of minder dan in Vlaanderen**. Van de 100-plussers heeft in Vlaanderen 41,46% recht op de THAB, terwijl dat in Brussel slechts **26,51%** is.
- Bij de **jongere leeftijdscategorieën** is de **take-upratio in Brussel daarentegen hoger** dan in Vlaanderen.

Tabel 2: Take-upratio volgens leeftijdscategorie in Vlaanderen en Brussel

	2023	2024	2023	2024	Brussel 2024	Vlaanderen 2023
	Vlaanderen ¹⁸	Brussel	Vlaanderen ¹⁹	Brussel ²⁰	% THAB	% THAB
65-69	3.446	960	398.060	46.902	2,05%	0,87%
70-74	7.568	1.592	339.709	38.515	4,13%	2,23%
75-79	12.954	1.855	280.614	31.409	5,91%	4,62%
80-84	17.432	1.799	191.871	21.034	8,55%	9,09%
85-89	22.542	1.495	139.144	14.714	10,16%	16,20%
90-94	16.042	733	64.802	7.887	9,29%	24,76%
95-99	4.872	413	14.706	2.315	17,84%	33,13%
100+	629	92	1.517	347	26,51%	41,46%
	85.485	9.939	1.430.423	163.123	5,48%	5,98%

Non-take-up en financiële impact

Deze verschillen tonen aan dat, ondanks de inhaalbeweging, de non-take-up in Brussel nog steeds aanzienlijk is ten opzichte van Vlaanderen. Als in Brussel hetzelfde percentage 85-plussers recht zou hebben op de THAB als in Vlaanderen, zou dat leiden tot 2.500 extra dossiers. Dit zou resulteren in een **jaarlijkse geraamde bijkomende uitgave van 10,2 miljoen euro. Brussel heeft daarentegen wel meer jongere rechthebbenden dan Vlaanderen.**

¹⁷ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel, ouderen in het Brussels Gewest, Overzicht van hun welzijns- en gezondheidstoestand en het opvang - en huisvestingsaanbod, p.15, [dossier_2023_ouderen_brussel_0.pdf](#)

¹⁸ Bron: [Zorgbudget ouderen jaarverslag 2023.xlsx](#), [Zorgbudget ouderen jaarverslag 2021 \(1\).xlsx](#)

¹⁹ Bron: <https://bestat.statbel.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?view=161080d2-d411-4e40-9a0f-a27db5e2b6e1>

²⁰ Bron: <https://bestat.statbel.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?view=161080d2-d411-4e40-9a0f-a27db5e2b6e1>

Toekomstige generatie ouderen

Zoals eerder vermeld, wordt verwacht dat de aankomende generatie ouderen in Brussel kansarmer zal zijn dan de huidige. Dit blijkt al uit de toename van het aantal rechthebbenden op de inkomensgarantie voor ouderen (IGO)²¹ in Brussel. Voor België als geheel bleef het aantal rechthebbenden op de IGO stabiel tussen 2010 en 2020, terwijl dit in Brussel gestegen is. In 2019 had **12% van de Brusselse ouderen van 65 jaar en ouder, recht op de IGO**. In België als geheel was dit slechts 5%²². In totaal ontvangt ongeveer 41 procent van de Brusselse rechthebbenden op THAB een IGO.

Impact van IVT/IT op de THAB

De bovenstaande cijfers houden geen rekening met het aantal 65-plussers met recht op de inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming (IVT/IT). Personen van 65 jaar of ouder die al een IVT/IT hadden, behouden die tegemoetkoming na de pensioenleeftijd. Zij kunnen ook een THAB aanvragen, maar die wordt dan vergeleken met de IVT/IT waarna het **voordeligste stelsel wordt toegekend**. Om een volledig en correct beeld te krijgen van de doelgroep van de THAB, moet ook rekening gehouden worden met het aantal 65-plussers met recht op de IVT/IT. Als we deze optelsom nemen, dan heeft ongeveer 7,98% van de 65-plussers in Brussel ofwel een IVT/IT of THAB.

DEMOGRAFISCHE PROJECTIES EN HUN IMPACT

Verwachte stijging ouderen in Brussel

De afgelopen jaren heeft de toename van het aantal rechthebbenden op de THAB de toename van het aantal 65-plussers ruimschoots overschreden.

Prognoses tonen aan dat het **aantal ouderen in Brussel de komende jaren sterk zal toenemen**, waarbij **vooral het aantal 80-plussers** vanaf 2030-2035 aanzienlijk zal stijgen. Op korte termijn, tussen 2024 en 2030, zou het aantal 65- tot 79-jarigen stijgen met bijna 7% en de 80-plussers met iets meer dan 8%²³.

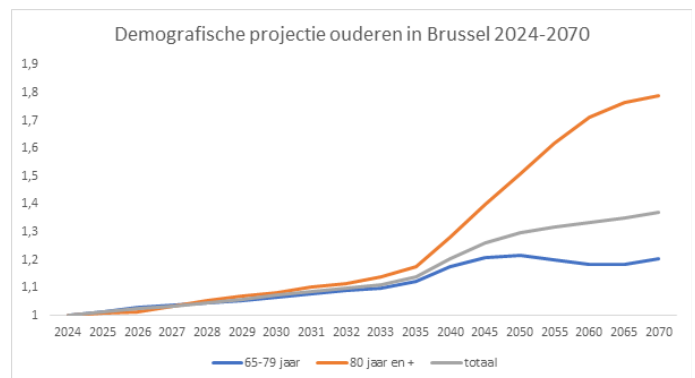
Verwachte stijging rechthebbenden op de THAB

Op basis van de laatste cijfers voor december 2024 zouden er **in 2030 ongeveer 10.191 rechthebbenden op de THAB²⁴** zijn. Deze schatting is louter gebaseerd op demografische projecties en houdt geen rekening met de (verslechterende) gezondheidsindicatoren voor Brusselse ouderen of non-take-up.

Langetermijnvooruitzichten

Als we verder vooruitkijken, zouden er **tegen 2070 in totaal 14.322 ouderen zijn met een recht op de THAB**, bijna twee keer zoveel als bij de overname van de bevoegdheid door Iriscare in 2021. Ook dit is een minimuminschatting.

Grafiek 3: demografische projectie ouderen in Brussel, 2024-2070

Bron: Bisa

²¹ Meer info: www.sfpd.fgov.be/nl/recht-op-pensioen/igo

²² Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel, ouderen in het Brussels Gewest, Overzicht van hun welzijns- en gezondheidstoestand en het opvang- en huisvestingsaanbod, p.16, [dossier_2023_ouderen_brussel_0.pdf](https://www.brussel.be/sites/default/files/2023-09/dossier_2023_ouderen_brussel_0.pdf)

²³ Bron: Bisa, <https://bisa.brussels/>

²⁴ Eigen raming dienst THAB, Iriscare

Impact van gezondheid en inkomen

Demografische indicatoren vertellen niet het volledige verhaal. De THAB hangt ook af van de gezondheidssituatie en het inkomen van ouderen. Volgens een eerder aangehaalde studie van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel zullen Brusselse ouderen, en vooral de toekomstige 80-plussers, een **hoger risico op monetaire armoede combineren met een slechtere gezondheid** in vergelijking met andere gewesten. Dit zal het **werkelijke aantal rechthebbenden op de THAB wellicht nog sterker doen toenemen** bovenop de demografische impact.

Volgens de demografische projecties zouden tegen 2030 ongeveer 10.191 Brusselse ouderen recht hebben op de THAB.

Medische inschaling en graad van autonomie

Wat is de medische inschaling?

Voor de toekenning van de THAB wordt elke aanvrager medisch ingeschaald op basis van zijn of haar graad van zelfredzaamheid. Die inschaling gebeurt via een puntensysteem en wordt onderverdeeld in vijf categorieën. **Hoe hoger de medische schaal (categorie 5), hoe lager de autonomie van de oudere – en hoe hoger de potentiële tegemoetkoming.**

Het **bedrag van de tegemoetkoming hangt niet alleen af van deze medische schaal, maar ook van de gezinssituatie en het inkomen.** Voor elke medische schaal geldt een specifieke vrijstellingsgrens: tot dat inkomensbedrag wordt de tegemoetkoming niet verminderd. Overschrijdt het inkomen deze grens, dan wordt het bedrag progressief afgebouwd.

Personen met een hogere zelfredzaamheid en een relatief hoog inkomen ontvangen daardoor een verminderd bedrag of komen helemaal niet in aanmerking voor THAB.²⁵

Tabel 3 bevat de **maximumbedragen, die variëren van € 1.269,85 tot € 8.524,21 op jaarbasis.**

Tabel 3: Medische inschaling en maximumbedragen (barema van toepassing vanaf 01/05/2024)

Medische categorie	Aantal punten op de zelfredzaamheidsschaal	Jaarlijks maximumbedrag	Maandelijks maximumbedrag
1	7-8	€ 1.269,85	€ 105,82
2	9-11	€ 4.847,33	€ 403,94
3	12-14	€ 5.893,58	€ 491,13
4	15-16	€ 6.939,50	€ 578,29
5	17-18	€ 8.524,21	€ 710,35

Bron: www.myiriscare.brussels

²⁵ Dit systeem wordt uitvoerig toegelicht op de website www.myiriscare.brussels.

Rusthuisbewoners in Brussel doorgaans lichter ingeschaald dan in Vlaanderen

Ongeveer 1 op vier van de rechthebbenden op de THAB verblijft in een rusthuis (wat iets minder is dan de 30% in Vlaanderen)²⁶. Hiervan heeft ongeveer 1 op 4 recht op een inkomensgarantie voor ouderen (IGO)²⁷.

In Vlaanderen krijgen rusthuisbewoners automatisch een erkenning in schaal 4, wat niet het geval is voor Brussel. Uit tabel 4 blijkt dat de **Brusselse rusthuisbewoners met een THAB niet per definitie een hoge inschaling** hebben. **Driekwart** van hen zit in **schaal 1 tot 3** en **6%** zit in de **laagste schaal**. Mocht Brussel automatisch schaal 4 toekennen aan rusthuisbewoners, zou dat leiden tot meerkosten van **€ 3.080.321** op jaarbasis.

De lagere inschaling is ook coherent met de conclusies van de al eerder aangehaalde studie van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel²⁸. Die toont aan dat de combinatie van hoge huurprijzen, de hoge kost van thuisverpleging en het gebrek aan bepaalde alternatieve zorgvoorzieningen, thuis wonen duurder maakt dan wonen in een woonzorgcentrum. Bovendien heeft Brussel een hoog percentage huurders op de private markt, wat het moeilijk maakt om thuis te blijven wonen. Dezelfde studie bevestigt ook (op basis van de Katz-schaal) dat de **Brusselse ouderen in een woonzorgcentrum vaker een lichter zorgbehoevendheidsprofiel hebben dan in de andere gewesten**.

²⁶ Zie: [Zorgbudget ouderen jaarverslag 2023.xlsx](#)

²⁷ Eigen cijfers dienst THAB, Iriscare

²⁸ Bron: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel, ouderen in het Brussels Gewest, Overzicht van hun welzijns- en gezondheidstoestand en het opvang- en huisvestingsaanbod, p.29, [dossier_2023_ouderen_brussel_0.pdf](#)

Evolutie in de inschaling van rusthuisbewoners met recht op een THAB

Hoewel de groep rusthuisbewoners met recht op de THAB relatief stabiel is gebleven, zijn ze iets jonger geworden.

De gemiddelde inschaling is de voorbije twee jaar zwaarder geworden. We stellen vast dat het aantal **rechthebbenden in schaal 4 en 5** is gestegen met 28% tussen 2022 en 2024. In de twee lichtste categorieën zien we echter eerder een stabilisatie.

Het aantal rechthebbenden in de hoogste medische schalen (4 en 5) is tussen 2022 en 2024 met 28% gestegen.

Relatie tussen autonomieverlies en leeftijd bij rusthuisbewoners

De medische inschaling volgt grotendeels de leeftijd: hoe ouder de rusthuisbewoner, hoe groter het autonomieverlies vaak is. Toch blijkt uit de cijfers van 2024 (tabel 4) dat een **aanzienlijk deel van de oudste rusthuisbewoners nog in de lichtere categorieën valt**:

- Bij de **90- tot 100-jarigen** bevindt bijna **een derde** zich nog in **schaal 1 of 2**. 39,15% heeft een erkenning in schaal 3.
- In de zwaarste categorieën (4 en 5) stijgt het aandeel geleidelijk met de leeftijd, maar zonder abrupte sprongen tot aan de groep 100-plussers. Tussen 65 en 80 jaar zit ongeveer een vijfde in **schaal 4 of 5**, wat **tussen 80 en 89 jaar ongeveer een kwart** is.

Tabel 4: Medische inschaling: percentage per categorie (rusthuisbewoners), 2024

Leeftijd	Medische inschaling					Totaal
	1	2	3	4	5	
65-70	8,33%	31,48%	39,81%	12,96%	7,41%	100,0%
70-75	10,22%	39,56%	30,67%	13,78%	5,78%	100%
75-80	6,44%	35,82%	36,34%	13,66%	7,73%	100%
80-85	6,35%	26,40%	40,86%	18,27%	8,12%	100%
85-89	5,01%	33,99%	38,13%	13,94%	8,93%	100%
90-100	4,07%	27,71%	39,15%	19,96%	9,11%	100%
100+	4,76%	9,52%	42,86%	28,57%	14,29%	100%
Totaal	6,02%	31,60%	37,90%	16,25%	8,24%	100%

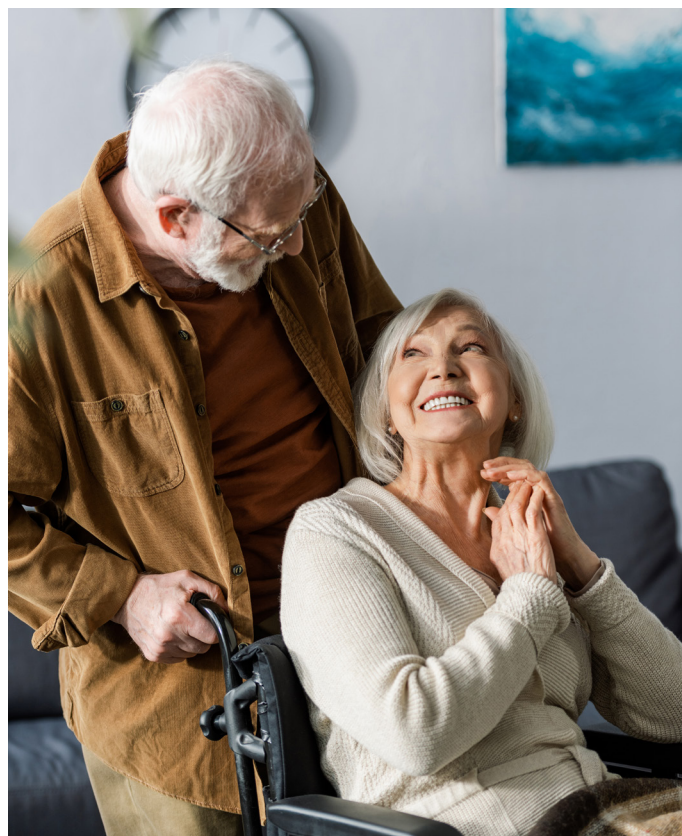
Cijfers dienst THAB

Veel zwaar zorgbehoevenden blijven thuis wonen

Van rechthebbenden die in 2024 in **categorie 4 of 5** zijn ingeschaald – dus met het zwaarste autonomie-verlies – woont **slechts 48% in een rust- of verzorgingstehuis**. Zelfs in de zwaarste groep (categorie 5) verblijft minder dan de helft (46%) in een woonzorgcentrum. De meerderheid van de meest hulpbehoevende ouderen woont dus nog steeds thuis.

Dat blijkt ook uit de cijfers bij de oudste leeftijdsgroepen. Onder de 49 Brusselaars ouder dan 100 jaar die recht hebben op THAB, verblijven er 23 in een rusthuis. Van de rechthebbenden tussen 90 en 100 jaar, woont nog steeds meer dan de helft thuis.

Vandaag bestaat er binnen de THAB geen differentiatie qua tegemoetkoming tussen rusthuisbewoners en ouderen die thuis wonen. Volgens onderzoek van Vivalis kiezen sommige ouderen er bewust voor om naar een rusthuis te verhuizen, niet omwille van hun medische toestand, maar omdat de kosten van thuis wonen – met onder meer thuisverpleging en huur – te hoog oplopen.

Autonomieverlies neemt beperkt toe met leeftijd

Zoals verwacht neemt het verlies aan autonomie toe met de leeftijd, maar de stijging is niet spectaculair, behalve **vanaf de leeftijd van 100 jaar**. In de leeftijdscategorieën tussen 60 en 99 jaar blijven de verschillen in medische inschaling relatief beperkt.

Tabel 5: medische inschaling in combinatie met leeftijd

	1	2	3	4	5	
60-75	8,4%	31,8%	39,3%	13,1%	7,5%	100%
70-75	10,2%	39,6%	30,7%	13,8%	5,8%	100%
75-80	6,4%	35,8%	36,3%	13,7%	7,7%	100%
80-85	6,4%	26,1%	41,2%	18,2%	8,2%	100%
85-89	5,0%	33,8%	38,4%	13,8%	9,0%	100%
90-100	3,9%	27,8%	39,2%	20,0%	9,1%	100%
100+	4,8%	9,5%	42,9%	28,6%	14,3%	100%

EVOLUTIE PER GEMEENTE

De totale toename van het aantal rechthebbenden op de THAB bedraagt 22%, maar die **groei verloopt ongelijk over de Brusselse gemeenten**. Behalve in Oudergem, zien we vooral een uitgesproken stijging in de armere Brusselse gemeenten.

Twee factoren spelen daarin mee. Ten eerste is **het aandeel 65-plussers met recht op de THAB in armere gemeenten hoger**: tussen de 7% en 8%. Ten tweede **stijgt het aantal nieuwe rechthebbenden er sneller**. Zo bedraagt de groei in Brussel-Stad 36%, en in Sint-Joost-ten-Node zelfs 42%.

Aangezien de toegang tot de THAB ook gekoppeld is aan het inkomen, is het enigszins logisch dat er in de armere gemeenten meer take-up is. In meer welgestelde gemeenten blijft het aantal rechthebbenden eerder stabiel.

Tabel 6: evolutie rechthebbenden op de THAB, 2021-2024

	Aandeel in totaal Brusselse THAB	Evolutie 21-24	% THAB per gemeente/65 plus
Anderlecht	9,48%	121%	7,11%
Oudergem	3,58%	128%	2,14%
Sint-Agatha-Berchem	2,47%	119%	4,91%
Brussel	13,31%	136%	7,92%
Etterbeek	3,36%	108%	4,21%
Evere	4,09%	115%	5,40%
Vorst	4,59%	105%	4,27%
Ganshoren	2,56%	100%	5,13%
Elsene	6,18%	126%	3,54%
Jette	4,78%	134%	5,67%
Koekelberg	1,49%	122%	6,51%
Sint-Jans-Molenbeek	6,99%	127%	8,10%
Sint-Gillis	3,01%	120%	7,19%
Sint-Joost-ten-Node	1,50%	142%	8,02%
Schaarbeek	8,24%	114%	5,47%
Ukkel	9,99%	108%	2,64%
Watermaal-Bosvoorde	3,22%	101%	3,39%
Sint-Lambrechts-Woluwe	6,19%	121%	2,71%
Sint-Pieters-Woluwe	4,97%	105%	1,44%
	100%	122%	5,17%

UITGAVEN

De **evolutie van de inschaling** van ouderen binnen het THAB-stelsel heeft een directe **impact op de uitgaven**. De tegemoetkoming varieert immers per medische schaal: van € 105,82 per maand (schaal 1) tot maximaal € 710,35 (schaal 5). Hoewel het toegekende bedrag wordt aangepast in functie van het inkomen, ligt het **gemiddelde uitbetalingsbedrag hoger naarmate meer ouderen in de hogere schalen** terechtkomen.

Tegen constante prijzen²⁹ is het **gemiddelde maandelijkse bedrag** dat voor een THAB-dossier wordt uitbetaald **licht gestegen: van € 340,07 in 2021 naar € 345,50 in 2024**. Zowel het aantal begunstigen van de THAB als de daaraan gekoppelde uitgaven stijgen sinds de overname begin 2021. Dat vergt meer budget van Iriscare en bij uitbreiding de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC).

Het gemiddelde
maandelijkse bedrag
steeg tussen 2021 en
2024 van € 340,07 naar
€ 345,50.

CONCLUSIE

Sterke operationele resultaten

Iriscare kan sterke operationele resultaten voorleggen sinds de overname van de bevoegdheid in 2021. De dienst THAB slaagt erin om de **gemiddelde doorlooptijd** van een aanvraag te beperken tot **drie maanden**. De ruime beschikbaarheid voor de burger – zowel fysiek als telefonisch – en een nauwe samenwerking met ziekenfondsen, OCMW's en rusthuizen, dragen bij tot een **laagdrempelige aanvraagprocedure**.

³⁰ Dit wil zeggen gecorrigeerd voor inflatie uitgedrukt aan het prijsniveau van 2024. Dit maakt het mogelijk om de gemiddelde bedragen op een zinvolle manier te vergelijken.

De inspanningen lonen: de **non-take-up** van de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden werd al **gedeeltelijk weggewerkt**. Dat vertaalde zich in een **toename van 22% in het aantal dossiers met effectieve uitbetaling**.

Toch blijft de **take-upratio in Brussel lager dan die in Vlaanderen**, vooral bij 85-plussers, bij de jongere leeftijdsgroepen is de take-up ratio in Brussel dan weer hoger.

Die kloof is opmerkelijk, zeker omdat studies aantonen dat **Brusselse ouderen zich op vlak van inkomen en gezondheid in een minder gunstige positie** bevinden dan hun Vlaamse leeftijdsgenoten. Op basis van die factoren zou men juist een hoger percentage rechthebbenden verwachten in Brussel. Projecties tonen aan dat dit in de toekomst wellicht ook zo zal zijn.

Structurele knelpunten beperken de toekenning

Tegelijk blijft het **aantal geweigerde dossiers hoog**. De voornaamste reden is een te hoog inkomen, vooral bij samenwonenden. Die situatie wordt deels verklaard door het feit dat de **vrijstellingsgrenzen al jarenlang enkel aan de index aangepast** worden, terwijl de (minimum)pensioenen door federale wetgeving boven op de index werden verhoogd. Hierdoor is het inkomen van sommige ouderen vandaag te hoog voor de THAB, hoewel hun financiële situatie reëel niet of weinig is verbeterd. Ook **bij herzieningen leidt dit geregeld tot een verlaging van het toegekende bedrag**, zelfs als de medische inschaling gelijk blijft.

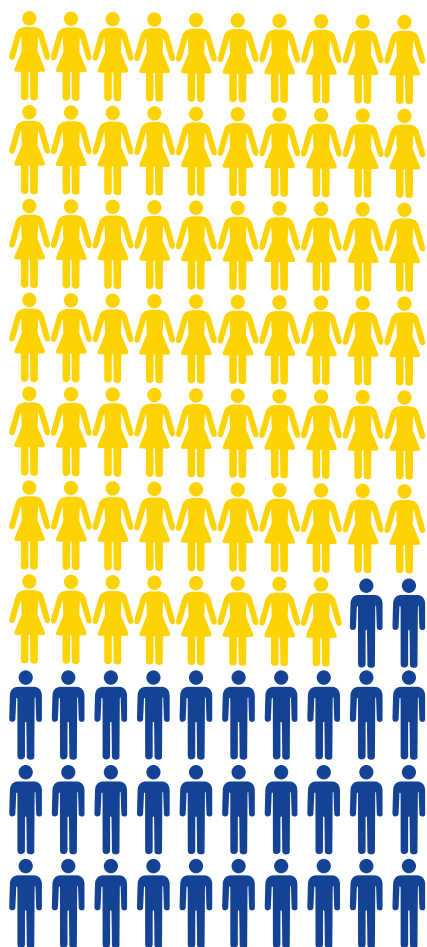
Toenemende druk door vergrijzing en armoede

De combinatie van **toenemende vergrijzing, verarming van de oudere bevolking en de verslechterende gezondheidssituatie** in Brussel zal de komende jaren **leiden tot een verdere stijging van het aantal rechthebbenden op de THAB**. Die groei zal niet alleen demografisch, maar ook sociaal worden aangedreven.

Tegelijk houdt de financiering voor de ouderenzorg die de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) ontvangt geen gelijke tred met die toename. Het mechanisme van de dotatie leidt ertoe dat **Brussel in verhouding relatief minder middelen ontvangt**, terwijl de noden net stijgen.

DE TEGEMOETKOMING VOOR HULP AAN BEJAARDEN: KERNCIJFERS 2024

68% is vrouw

Gemiddelde leeftijd is

80 JAAR

| 8.939 van de Brusselse 65-plussers krijgen een THAB

| €338,73 gemiddelde maandelijkse tegemoetkoming

| 380 gemiddeld aantal aanvragen per maand

75%
digitaal

25%
op papier

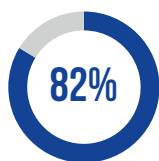
3 TOT 4 MAANDEN

Gemiddelde verwerkingstijd dossier

Toekenning van THAB voor 56,19% van eerste aanvragen en 76% van herzieningsaanvragen.

Belangrijkste redenen van weigering:

- te hoog inkomen,
- ontbrekende medische informatie,
- geen antwoorden op aanvullende vragen over het inkomen,
- te lage score op medische schaal.

82%

rechthebbenden is alleenstaand

1 OP 4

rechthebbenden verblijft in een rusthuis

80

maandelijks aantal bezoekers aan het onthaal

8.394

telefoonoproepen

Iriscare,
Belliardstraat 71, bus 2
1040 Brussel
www.myiriscares.brussels

oktober 2025